

درس سوم

... راهنمایان الهی ...

... آیات و مفاهیم ...

- پایداری و استقامت در راه حق، کلید دست یافتن به وعده‌های الهی است.
- وعده‌های الهی، از دلایل برطرف شدن حزن و اندوه در دنیا و دست یافتن به بهشت موعود در آخرت است.
- این آیه، بیانگر «استقامت و پایداری در راه خدا» یکی از ویژگی‌های پیامبران است.

آیه مبارکه ۴۲ سوره مریم

إِذْ قَالَ لَأَبِيهِ يَا أَبَتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبْصِرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا
[ابراهیم] هنگامی که به پدر^(۱) خود گفت: ای پدر! چرا چیزی را می‌پرستی
که نه می‌شنود و نه می‌بیند، و نه هیچ مشکلی را از تو حل می‌کند؟!

آیه مبارکه ۴۳ سوره مریم

- يَا أَبَتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا سَوِيًّا
ای پدر! دانشی برای من آمده که برای تو نیامده است؛
بنابراین، از من پیروی کن، تا تو را به راه راست هدایت کنم!
- رسولان الهی با آوردن دلایل محکم، مشرکان را به اندیشه‌ورزی و تفکر دعوت می‌کردند و از آنها می‌خواستند که به جای پیروی از خرافات، از دستورات خداوند اطاعت کنند.
 - این آیات، بیانگر «مبارزه با عقاید باطل و خرافات» یکی از ویژگی‌های پیامبران الهی است.

آیه مبارکه ۸۷ سوره بقره

أَفَلَمَّا جَاءَكُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَىٰ أَنفُسُكُمْ اسْتَكْبَرْتُمْ
فَقَرِيبًا كُذِّبْتُمْ وَ قَرِيبًا تَقْتُلُونَ

پس چرا هرگاه پیامبری چیزی را که خوشایند شما نبود، برایتان
آورد سرکشی کردید؟

پس گروهی [از پیامبران] را انکار کردید و گروهی را کشتید.

○ سخنان پیامبران برای دنیاطلبان خوشایند نیست.

○ کسی که در برابر دعوت پیامبران بایستد و از هوای نفسش پیروی کند، سرکش است.

آیه مبارکه ۳۰ سوره فصلت

إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا

تَتَنَزَّلُ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ

أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزَنُوا

وَ آبَشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنتُمْ تُوعَدُونَ

آنان که گفتند: پروردگار ما الله است سپس [در این راه] پایدار ماندند،

فرشتگان بر آنان نازل می‌شوند که

نترسید و غمگین مباشید

و به بهشتی که وعده داده شده بودید، شاد شوید.

... آموزش درس ...

مفاهیم

- خرافه ← به یک سری باورهای غلط می‌گویند که نه دین آن‌ها را تأیید می‌کند و نه از نظر علمی و عقلی ثابت شده‌اند.
- حکیم ← به کسی می‌گویند که از کارهای خود هدفی دارد و هیچ کاری را بیهوده انجام نمی‌دهد. (یکی از صفات خداوند)
- رمال ← کسانی که ادعای پیشگویی آینده را دارند.

ساختمان شخصیت ما انسان‌ها

- ما انسان‌ها از آغاز دوران نوجوانی در حال بنای یک ساختمان هستیم.
- این ساختمان همان ساختمان شخصیت ماست که با اعتقادات و اخلاق و رفتار ما ساخته می‌شود و با گذشت هر روز از عمرمان و با هر رفتاری که انجام می‌دهیم، آجری به آن اضافه می‌شود و بنایش کامل‌تر می‌گردد.
- کسی که می‌خواهد جزو بهترین‌های زمان خود باشد و در مسیر ایمان به خدا گام بردارد، شایسته است پیامبران را در زندگی خود سرمشق قرار دهد.
- لازمه سرمشق قرار دادن پیامبران، آشنا شدن با ویژگی‌های آنان است.

۱. حضرت ابراهیم علیه السلام تحت سرپرستی عمومی خود (آزر) رشد کرده است و به همین دلیل (حضرت ابراهیم علیه السلام) ایشان را پدر خطاب می‌کند.

ویژگی‌های پیامبران

- ۱ تسلیم در برابر امر خداوند
- ۲ استقامت و پایداری در راه خدا
- ۳ مبارزه با عقاید باطل و خرافات

۱- تسلیم در برابر امر خداوند

- کسی که می‌خواهد شخصی را برای انجام کاری بفرستد، سعی می‌کند فردی را انتخاب کند که کاملاً مطیع او باشد، و به دستوراتی که می‌دهد، به‌صورت کامل عمل کند. در این‌صورت انجام کامل و دقیق کار تضمین می‌شود.
- خداوند حکیم، در امر بزرگ هدایت انسان‌ها، کسانی را به‌عنوان پیام‌آور خود انتخاب می‌کند که در برابر دستوراتش مطیع و تسلیم باشند.

- ۱ سکونت زن و فرزند کوچک حضرت ابراهیم علیه السلام در سرزمین بدون آب و آبادانی مکه به دستور خداوند
- ۲ ورود حضرت موسی علیه السلام به قصر فرعون به دستور خداوند، برای دعوت او به یکتاپرستی و درخواست آزادی بنی‌اسرائیل در برابر امر خداوند
- ۳ امتحان خداوند از صبر حضرت ایوب علیه السلام در برابر تمامی مشکلات و سختی‌ها

۲- استقامت و پایداری در راه خدا

- هنگامی که پیامبران، دین خدا را برای مردم می‌آوردند، آنها در برابر دعوت پیامبران، دو گروه می‌شدند:
- ۱ گروهی که دعوت پیامبران را می‌پذیرفتند. (گروه اول)

- ویژگی گروهی که دعوت پیامبران را می‌پذیرفتند
- ۱ با عمل به تعالیم پیامبران، خود را از مشکلات متعدد (که به دست خودشان به وجود آمده بود)، نجات می‌دادند.
- ۲ رستگاری ابدی را نصیب خود می‌کردند.

- ۲ گروهی که دعوت پیامبران را نمی‌پذیرفتند. (گروه دوم)

- ویژگی گروهی که دعوت پیامبران را نمی‌پذیرفتند
- ۱ به لذت‌های زودگذر دنیا دل خوش می‌کردند.
- ۲ با این تصور که با پذیرش دین، دنیای آنها به خطر می‌افتد، زندگی ابدی خود را نابود می‌کردند.
- ۳ با سرکشی در مقابل پیامبران، آنان را دروغگو می‌نامیدند تا مردم پیرو آنان نشوند.
- ۴ اگر در نقشه خود موفق نمی‌شدند، پیامبران را به قتل می‌رساندند.

- پیامبران الهی با وجود مشکلات متعدد در برابر تمامی آنها صبر و در راه خدا استقامت می‌کردند، با تمام توان و قدرت به راه خود ادامه می‌دادند و لحظه‌ای سست نمی‌شدند.

- نمونه استقامت و پایداری پیامبران در راه خدا
- ۱ دعوت مردم به یکتاپرستی حدود ۹۵۰ سال و ساخت کشتی توسط حضرت نوح علیه السلام و مسخره کردن، آزار و اذیت و تهدید به قتل ایشان، توسط مردم
- ۲ الف) دعوت حضرت ابراهیم علیه السلام از عموی خود آزر به یکتاپرستی و آزرده شدن ایشان، توسط عمو با سخنانش
ب) مبارزه حضرت ابراهیم علیه السلام با نمرود (طاغوت زمانه که ادعای خدایی می‌کرد) و به چالش کشیدن وی با استدلال‌های محکم و در آتش انداختن و تبعید از وطن ایشان، توسط نمرود

تمام پیامبران الهی الگوی استقامت در راه خدا بودند.

۳- مبارزه با عقاید باطل و خرافات

○ مردم دوران پیامبران، برای خداوند شریک‌انی قرار داده بودند.

- نمونه‌هایی از پرستش غیر خدا توسط مشرکان
- ۱ پرستش اجرام آسمانی مانند ماه و خورشید و ستارگان (با اعتقاد اثر خوب در زندگی) توسط برخی از مردم زمان حضرت ابراهیم علیه السلام
 - ۲ ساخت گوساله‌ای از طلا و جواهرات و طواف به دور آن (با تصور منشأ ثروت و برکت) توسط بنی اسرائیل در زمان حضرت موسی علیه السلام
 - ۳ سجده مردم در برابر بت‌های ساخته شده از سنگ و چوب (با اعتقاد خیر و برکت در زندگی) در زمان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله

○ مخالفان که پاسخ قانع‌کننده‌ای برای رد نظر پیامبران و دورکردن مردم از آنها نداشتند، پیامبران را عامل بدشانسی خود می‌دانستند.

مثال وقتی به قوم بنی اسرائیل خیر و منفعتی می‌رسید، می‌گفتند این نتیجه زحمات خودمان است. ولی وقتی اتفاق بدی برایشان می‌افتاد، می‌گفتند این به خاطر موسی است که برای ما بدشانسی می‌آورد.

○ عقاید باطل و خرافی منحصر به زمان پیامبران نبوده است.

○ امروزه در برخی کشورها هنوز مردم به پرستش بت‌ها مشغولند و یا در کشورهای مختلف خرافات رونق فراوان دارد.

- نمونه‌هایی از عقاید باطل و خرافی امروزه در کشورهای مختلف
- ۱ عدد ۱۳ ← نحس است.
 - ۲ به تخته زدن ← دور کردن بدشانسی از انسان
 - ۳ قرار گرفتن گربه سیاه سر راه شخص ← بدشانسی
 - ۴ مهره فیروزه‌ای رنگ ← حفظ انسان از خطر و بلا

○ اعتقاد به امور خرافی و باطل، موجب شده است برخی از مردم در انجام کارهایشان به کسانی مراجعه کنند که ادعا دارند می‌توانند از اتفاقات خوب و بدی که ممکن است برای افراد رخ دهد، خیر دهند یا از روی دادن آنها جلوگیری کنند.

- افرادی که امروزه موجب فریب مردم، از هم‌پاشیدن خانواده‌ها یا از دست دادن اموال و آبرویشان می‌شوند.
- ۱ فال‌گیر (فال قهوه و ...)
 - ۲ کف‌بین (ادعای بیان آینده با نگاه کردن به کف دست)
 - ۳ رمال (ادعای پیشگویی آینده)

نکته اگر ایمان به خدا در درون انسان کم‌رنگ شود، میل به خرافات نیز افزایش می‌یابد.

اما اگر انسان ایمان خود را تقویت کند، به‌خوبی به درک این نکته برسد که کلیه مشکلاتش در پیروی از خدا و دستورات او نهفته است.

شبیه بر خورد پیامبران الهی با مشرکان

- شبیه بر خورد پیامبران الهی با مشرکان
- ۱ نه تنها خود به امور خرافی اعتقاد نداشتند، بلکه از طرف خدا مأموریت داشتند با هر اعتقادی که ریشه در دستورات خداوند ندارد و نزد خداوند معتبر نیست، مبارزه کنند.
 - ۲ با آوردن دلایل محکم، مشرکان را به اندیشه‌ورزی و تفکر دعوت می‌کردند و از آنها می‌خواستند که به جای پیروی از خرافات، از دستورات خداوند اطاعت کنند.
 - ۳ در جواب مشرکان می‌گفتند: هر بلایی بر سر شما می‌آید، نتیجه کارهای خودتان است.

...سؤالات درس...

خودت را امتحان کن.

- یک نمونه از موارد تسلیم پیامبران الهی در برابر دستورات خداوند را بیان کنید.
خداوند به حضرت ابراهیم علیه السلام دستور داد زن و فرزند کوچک خود را در سرزمین مکه، که در آن زمان سرزمینی بدون آب و آبادانی بود و امکانی برای زندگی نداشت، سکونت دهد. حضرت ابراهیم علیه السلام با اطمینان خاطر به دستور خداوند، عمل کرد.
- چرا پیامبران الهی در راه انجام دستورات خداوند، استقامت فراوانی می‌کردند؟
زیرا به راه خود و آنچه به آن دعوت می‌کردند، ایمان داشتند.
- سه مورد از ویژگی‌های مهم پیامبران را نام ببرید.
۱ تسلیم در برابر خداوند ۲ استقامت و پایداری در راه خدا ۳ مبارزه با عقاید باطل و خرافات

جای خالی

- کسی که می‌خواهد در مسیر گام بردارد، شایسته است پیامبران را در زندگی خود قرار دهد. ایمان به خدا- سرمشق
- بنی اسرائیل، در زمان حضرت موسی علیه السلام گوساله‌ای از طلا و جواهرات ساختند و به دور او می‌کردند. طواف
- حضرت نوح علیه السلام را برای ساختن مسخره می‌کردند. کشتی
- حضرت ایوب علیه السلام می‌دانست تمامی مشکلاتی که در زندگی برایش پیش می‌آید، به خواست خداوند و برای اوست؛ به همین دلیل در برابر خواست خدا شد. امتحان کردن- تسلیم
- کسانی که دعوت پیامبران را نمی‌پذیرفتند، با سرکشی در مقابل آنان، پیامبران را می‌نامیدند. دروغگو

درستی یا نادرستی

- یکی از عقاید خرافی و باطل امروزه در کشورهای مختلف این است که مهره فیروزه‌ای رنگ، انسان را از خطر و بلا حفظ می‌کند. ✓
- عقاید باطل و خرافی، منحصر به زمان پیامبران بوده است. ✗
دلیل نادرستی: عقاید باطل و خرافی منحصر به زمان پیامبران نبوده است.
- خداوند به حضرت ابراهیم علیه السلام دستور داد، زن و فرزند خود را در سرزمین آباد مدینه سکونت دهد. ✗
دلیل نادرستی: خداوند به حضرت ابراهیم علیه السلام دستور داد، زن و فرزند خود را در سرزمین بدون آب و آبادانی مکه سکونت دهد.
- خداوند به حضرت موسی علیه السلام دستور داد نزد فرعون برود و از او بخواهد بنی اسرائیل را آزاد کند. ✓
- طاغوت زمان حضرت ابراهیم علیه السلام «نمرود» نام داشت. ✓

تعریف مفاهیم

حکیم: به کسی می‌گویند که کارهایش از روی هدف باشد و کار بیهوده انجام ندهد.

آیات و احادیث

- آیه شریفه «افکلّمَا جاءکم رسول بما لاتهوی انفسکم استکبرتم ففریقًا کذبتم و فریقًا تقتلون» به توصیف رفتار کدام گروه از مردم در زمان پیامبران اشاره دارد؟
گروهی که دعوت پیامبران را نمی‌پذیرفتند و با سرکشی در مقابل پیامبران، آنان را دروغگو می‌نامیدند تا مردم از آنان پیروی نکنند.
- برای آیه مبارکه «انّ الذین قالوا ربّنا الله ثمّ استقاموا تتنزل علیهم الملائکة الاتخافوا و لاتحنوا، یک پیام بنویسید.
پایداری فراوان پیامبران، ناشی از این بود که آنان اطمینان داشتند استقامت در راه حق، کلید دست یافتن به وعده‌های الهی است.
- آیه شریفه زیر، مربوط به کدام یک از ویژگی‌های پیامبران است؟
«اذ قال لاییه یا ابت لم تعبد ما لایسمع و لایبصر و لایغنی عنک شیئًا»
مبارزه با عقاید باطل و خرافات

برقراری ارتباط

ارتباط عبارات سمت راست را با عبارات سمت چپ مشخص کنید.

(الف) صبر ایوب	(۱) عقیده باطل و خرافی امروزه
(ب) نمرود	(۲) تسلیم در برابر امر خداوند
(ج) ۹۵۰ سال دعوت حضرت نوح <small>علیه السلام</small> به یکتاپرستی	(۳) طاغوت زمان حضرت ابراهیم <small>علیه السلام</small>
(د) نحس بودن عدد ۱۳	(۴) استقامت و پایداری در راه خدا

د ← ۱

ج ← ۴

ب ← ۳

الف ← ۲

سوالات تشریحی

۱ ساختمان شخصیت ما انسان‌ها با چه چیزهایی ساخته می‌شود؟

اعتقادات و اخلاق و رفتار ما

۲ لازمه سرمشق قرار دادن پیامبران چیست؟

آشنایی با ویژگی‌های آنان

۳ برای انجام کاری، معمولاً چه کسی را باید انتخاب کرد؟

فردی که کاملاً مطیع باشد و به دستوراتی که به او داده می‌شود، به صورت کامل عمل کند.

۴ مردم در مواجهه با دعوت پیامبران به دو گروه تقسیم می‌شدند، آن دو را توضیح دهید.

گروه اول: کسانی که دعوت پیامبران را می‌پذیرفتند و با عمل به تعالیم آنان، نه تنها خود را از مشکلات متعدد نجات می‌دادند، بلکه رستگاری ابدی را نیز نصیب خود می‌کردند.

گروه دوم: کسانی که به لذت‌های زودگذر دنیا دل خوش می‌کردند و با این تصور که با پذیرش دین، دنیای آنها به خطر می‌افتد، زندگی ابدی خود را ناپود می‌کردند.

۵ رفتار پیامبران الهی با مشرکان در رابطه با پرستش غیر خدا چگونه بود؟

پیامبران الهی نه تنها خود به امور خرافی اعتقاد نداشتند، بلکه از طرف خدا مأموریت داشتند با هر اعتقادی که ریشه در دستورات خداوند ندارد و نزد خداوند معتبر نیست، مبارزه کنند. همچنین، رسولان با آوردن دلایل محکم، مشرکان را به اندیشه‌ورزی و تفکر دعوت می‌کردند و از آنها می‌خواستند که به جای پیروی از خرافات از دستورات خداوند اطاعت کنند.

۶ یک نمونه از تسلیم حضرت موسی علیه السلام را در برابر امر خداوند، بیان کنید.

ورود حضرت موسی علیه السلام به قصر فرعون و دعوت او به یکتاپرستی و درخواست آزادی بنی‌اسرائیل به دستور خداوند

۷ چرا حضرت نوح علیه السلام در برابر مسخره کردن قوم خود، ساختن کشتی را متوقف نکرد؟

زیرا به خداوند ایمان داشت و می‌دانست که وعده الهی حق است.

۸ چهار مورد از عقاید باطل و خرافی امروزه را در کشورهای مختلف، فقط نام ببرید.

۱ نحس بودن عدد ۱۳ ۲ به تخته زدن ۳ قرار گرفتن گربه سیاه سر راه شخص ۴ مقدس بودن مهره فیروزه‌ای رنگ

تست های درس

۱ حضرت مردم زمان خود را سال به یکتاپرستی دعوت کرد.

۱ نوح علیه السلام - ۹۵۰

۲ نوح علیه السلام - ۵۹۰

۳ ابراهیم علیه السلام - ۹۵۰

۴ ابراهیم علیه السلام - ۵۹۰

۲ طاغوت زمان حضرت ابراهیم علیه السلام چه نام داشت و چه آزارهایی به حضرت می‌رساند؟

۱ نمرود - مسخره کردن و تهدید به قتل

۲ فرعون - مسخره کردن و تهدید به قتل

۳ نمرود - انداختن در آتش و تبعید

۴ فرعون - انداختن در آتش و تبعید

۳ مردم زمان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در برابر بت‌های ساخته شده از سجده می‌کردند و اعتقاد آنها بود.

۱ طلا و جواهرات - خیر و برکت در زندگیشان

۲ سنگ و چوب - خیر و برکت در زندگیشان

۳ طلا و جواهرات - پیروی از آباء و اجدادشان

۴ سنگ و چوب - پیروی از آباء و اجدادشان

۴ آیه شریفه «انّ الذین قالوا ربّنا الله ثمّ استقاموا» بیانگر کدام یک از ویژگی‌های پیامبران است؟

۱ تسلیم در برابر امر خداوند

۲ استقامت و پایداری در راه خدا

۳ دعوت به یکتاپرستی

۴ مبارزه با عقاید باطل و خرافات

۵ مردم زمان حضرت ابراهیم علیه السلام چه چیزی را می‌پرستیدند؟

۱ گوساله ساخته شده از طلا و جواهر

۲ بت‌هایی از چوب و سنگ

۳ ستاره و ماه و خورشید

۴ خدای یگانه

۶ کدام یک از موارد زیر، از ویژگی‌های پیامبران شمرده نمی‌شود؟

۱ استقامت و پایداری در راه خدا

۲ تسلیم در برابر امر خداوند

۳ مبارزه با عقاید باطل و خرافات

۴ دعوت به یگانه‌پرستی

پاسخ تشریحی تست‌های درس

۱ گزینه (۱)، حضرت نوح علیه السلام مردم زمان خود را ۹۵۰ سال به یکتاپرستی دعوت کرد.

۲ گزینه (۳)، طاغوت زمان حضرت ابراهیم علیه السلام «نمرود» نام داشت که ادعای خدایی می‌کرد و حضرت ابراهیم علیه السلام را با انداختن در آتش و تبعید، آزار می‌داد.

۳ گزینه (۲)، مردم زمان پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله در برابر بت‌های ساخته شده از سنگ و چوب سجده می‌کردند و می‌گفتند اینها به ما خیر و برکت می‌دهند.

۴ گزینه (۲)، آیه مبارکه «انّ الذین قالوا ربّنا الله ثمّ استقاموا» بیانگر «استقامت و پایداری در راه خدا»؛ یکی از ویژگی‌های پیامبران است.

۵ گزینه (۳)، مردم زمان حضرت ابراهیم علیه السلام اجرام آسمانی مانند ماه و ستاره و خورشید را پرستش می‌کردند.

۶ گزینه (۴)، ویژگی‌های پیامبران عبارتند از (۱) تسلیم در برابر امر خداوند (۲) استقامت و پایداری در راه خدا (۳) مبارزه با عقاید باطل و خرافات